

STANDPUNT REPAREERBAARHEID EN GEBRUIKSDUURVERLENGING

© 2016 ZOETERMEER

Over reparerbaarheid van producten en gebruiksduurverlenging in het algemeen bestaan misvattingen waardoor er aanleiding is tot een meer gematigd optimisme over circulaire economie. Het leidt lang niet altijd tot minder materiaal- en energieverbruik en het kan de onveiligheid vergroten.

OVER REPAREERBAARHEID EN GEBRUIKSDUURVERLENGING VAN ELEKTRONICA

In een wereld met een groeiende bevolking en een slinkende hoeveelheid grondstoffen is de circulaire economie een lonkend ideaal. De Europese Commissie en de Nederlandse overheid hebben de circulaire economie dan ook als richtpunt gekozen. Dit stelt onder meer eisen aan het ontwerp van elektronica, zegt Europees commissaris Frans Timmermans: *“Producten moeten zo ontworpen worden dat ze langer meegaan, gemakkelijker kunnen worden gerepareerd of gerecycled. (...) Als 95 procent van de mobiele telefoons ingezameld zou worden, zou dat een besparing van meer dan een miljard euro kunnen opleveren op de materiaalkosten voor nieuwe toestellen”*.¹

HERGEBRUIK VINDT AL OP GROTE SCHAAL PLAATS

Apparaten die intensief en niet al te omzichtig gebruikt worden, zoals stofzuigers, koffiezetapparaten of mobiele telefoons, komen na verloop van tijd aan het einde van hun levensduur. Slijtage, verkalking of corrosie eisen hun tol. Andere apparaten worden door de technologische ontwikkeling ingehaald, zoals de fax of de beeldbuis televisie. Maar dat gebeurt meestal pas nadat zij een tweede leven hebben gehad.

¹ Bron: aangehaald in De Volkskrant, 2 december 2015

De oude televisie bijvoorbeeld wordt op zolder in reserve gehouden, gaat naar dochterlief die op kamers gaat wonen of vindt via Marktplaats een tweede leven². Van de mobiele telefoons wordt in Nederland slechts zestien procent weggegooid, ingeleverd voor recycling of anderszins afgedankt, zo blijkt uit onderzoek. Ruim veertig procent ligt in de la als reservetoestel en nog eens ruim veertig procent wordt weggegeven of verkocht³.

Mede dankzij hergebruik of een leven in de la gaan veel apparaten lang mee. Uit analyse van afgedankte en inzamelde apparaten blijkt dat de beeldbuis televisie pas na ruim dertien jaar wordt ingeleverd voor recycling en platte panel-tv pas na acht jaar. Dan nog blijft het mogelijk om de looptijd te verlengen. Door reparatie zoals dat, onder invloed van het duurzaamheidsstreven, in Nederland bijvoorbeeld gebeurt in Repair Café's. Of door refurbishment, het reviseren van bijvoorbeeld pc's of mobieltjes die weer als top-occasions in de markt worden gezet. Van 2015 op 2016 nam de refurbishment van smart phones met de helft toe tot 120 miljoen stuks.

Het streven om de gebruiksduur verder te verlengen en hergebruik te bevorderen verdient steun, mits aan onderstaande vier voorwaarden is voldaan.

1. IS GEBRUIKSDUURVERLENGING ZINNIG EN VERANTWOORD?

De belangrijkste milieubelasting van elektrische apparaten ontstaat niet in productie of eindverwerking, maar voor 90 procent in het gebruik. Energieverbruik vormt de belangrijkste belasting. Er moet dus een afweging worden gemaakt of verlengd gebruik meer milieuwinst oplevert dan het hogere energieverbruik kost. Bij (af)wasmachines dient een vergelijkbare toets gedaan te worden op efficiënt gebruik van water en wasmiddelen. Pas daarna kan bepaald worden of looptijdverlenging per saldo de duurzaamheid bevordert.

Dat geldt ook als oude apparaten, al dan niet na refurbishing, worden geëxporteerd naar ontwikkelingslanden waar vraag is naar apparaten die hier niet meer worden gewaardeerd.

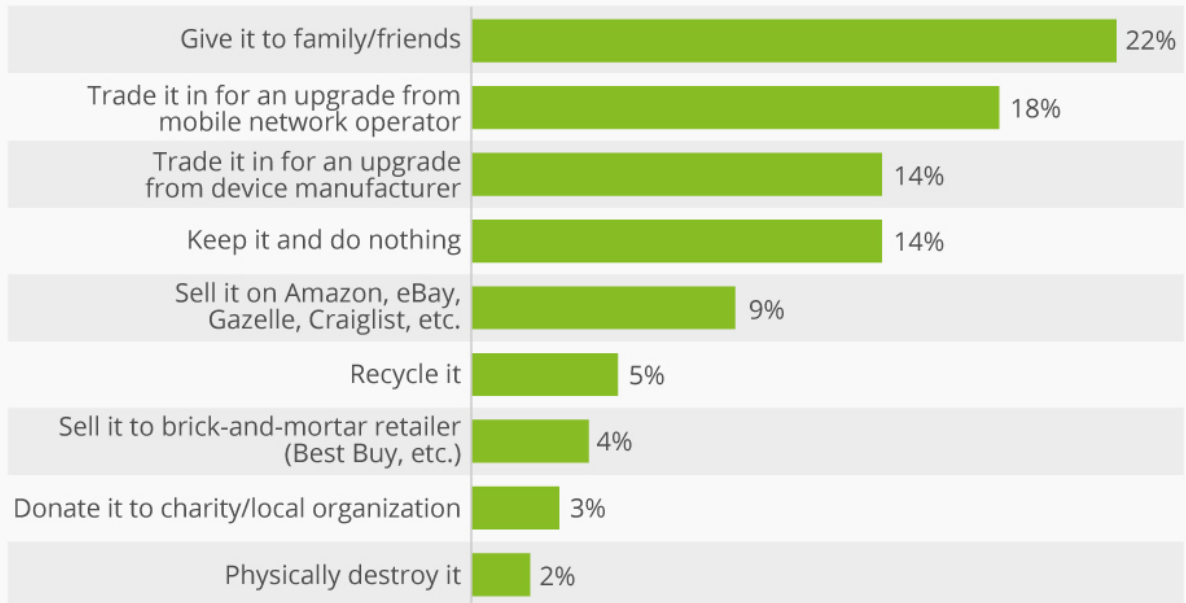
² Bron: Bezitmeting Nederlandse huishoudens 2013, GfK Maart 2013

³ Bron: Telecompaper Consumer Panel, Q4 2015

What Happens In The Smartphone Afterlife?

"If you buy a new smartphone what are you most likely to do with your old one"

* Mobile users 18-54 years old across 9 countries who might buy a smartphone this holiday season

@StatistaCharts Source: Blancco

statista

Ook bij export dient energieverbruik en overige milieubelasting door gebruik worden meegewogen bij de bepaling of hergebruik verantwoord is. Bovendien moet beoordeeld worden of het apparaat geschikt voor het (tropische) klimaat waar het gebruikt gaat worden. Export voor hergebruik mag niet ontaarden in export van milieubelasting.

Voor de mythische 'planned obsolescence', het gepland defect gaan van apparaten na een bepaalde tijd, is in de huidige concurrerende wereldmarkt geen plaats zoals inmiddels afdoende is aangetoond⁴.

⁴ Einfluss der Nutzungsdauer von Produkten auf ihre Umweltwirkung: Schaffung einer Informationsgrundlage und Entwicklung von Strategien gegen "Obsoleszenz", Umwelt Bundesamt, februari 2016

2. IS DEUGDELIJKE REPARATIE MOGELIJK EN ECONOMISCH HAALBAAR?

Elektrische en elektronische apparaten kunnen in veruit de meeste gevallen gerepareerd worden om langer gebruikt te kunnen worden. Maar repareren wordt steeds specialistischer werk, en daarmee duurder. Apparaten worden kleiner en dunner, met meer functies gecombineerd op een kleine oppervlakte en met meer computertechnologie⁵. De kosten van reparatie worden verder verhoogd doordat een groeiend assortiment onderdelen in voorraad gehouden moet worden. Zeker voor goedkope apparaten is de som van de kosten van onderdelen veel hoger dan de kosten van het apparaat.

De kosten van reparatie kunnen onredelijk hoog zijn in verhouding tot de restwaarde van het apparaat of tot de aanschafprijs van een nieuw exemplaar. Zeker als de reparatie wordt uitgevoerd door een professioneel bedrijf volgens de handleiding, met de juiste onderdelen en met de verzekering dat de klant na reparatie het apparaat weer tot volle tevredenheid kan gebruiken. Een Repair Café (of zelf repareren) biedt een goedkoper alternatief, maar wel met het risico van ondeugdelijke reparatie en ingebouwde gebreken die vergaande gevolgen als brand en kortsluiting kunnen hebben. Bij niet-professionele reparatie vervallen bovendien de garanties en de (product)aansprakelijkheid van producent en leverancier.

Nederlanders nauwelijks bereid tot reparatie apparaat

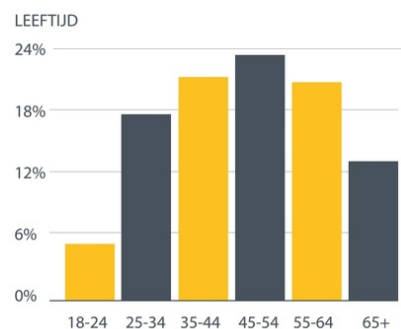
Nederlanders kopen liever een nieuw apparaat dan dat ze een defect laten repareren. Vooral de jongste en oudste Nederlanders kiezen hiervoor.

Dat blijkt uit onderzoek van landelijke onderdelenleveranciers en witgoedmonteurs. Zij lieten 3.500 van hun klanten vragenlijsten invullen.

Bij jonge mensen tot 30 jaar is de reparatiebereidheid afgenomen van ongeveer 19 procent in 2014, naar 12 procent van de ondervraagden nu. Onder 25 jaar is dit zelfs gezakt van 14 procent naar amper 6 procent.

Reden hierachter is dat mensen het doorgaans makkelijker vinden om een nieuw apparaat te kopen dan op zoek te gaan naar reparatiemogelijkheden.

Oudere Nederlanders zijn overigens ook niet zeer enthousiast over reparatie: in de leeftijdscategorie 45-54 jaar, de meest reparatiebereide, kiest nog steeds minder dan 24 procent hiervoor. De categorie 65+ komt nauwelijks boven de 12 procent uit, en scoort daarmee dus slechter dan de categorie 24-34 jaar. Vrouwen zijn iets meer geneigd te kiezen voor reparatie dan mannen.

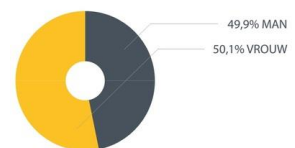

Afvalberg

De onderzoekers trekken aan de bel omdat ze vrezen voor de gevolgen voor de afvalberg.

De kapotte producten worden namelijk gewoon weg gegooid. "Je hoeft niet gestudeerd te hebben om je voor te stellen wat dit voor het milieu betekent", aldus marketingdirecteur Guy van Oostwaard van Onderdelenwinkel.nl, initiatiefnemer van het onderzoek.

Als alternatief voor deze trend wijst Onderdelenwinkel.nl naar Repair Cafés. "Je hoort zo vaak dat jongeren het financieel moeilijk hebben, maar als ze eens bij een Repair Café in de buurt binnen zouden lopen, zouden ze enorm veel geld kunnen besparen op hun apparaten, fietsen, kleding en meer."

Bron: Afval Online, 24 maart 2016

⁵ net als bij de steeds meer computergestuurde auto's bijvoorbeeld

3. IS DE GEBRUIKER BEREID OM EEN APPARAAT LANGER TE (HER)GEBRUIKEN?

De koopkrachtige gebruiker vervangt zijn apparaten vaak vroegtijdig, voordat die zijn versleten. Zeker in elektronica wil hij of zij de laatste productinnovatie en de meest recente technologie, zelfs als het huidige apparaat voldoende functionaliteit biedt. Of de gebruiker geeft het apparaat aan het eind van huurcontract of leasetermijn terug, ongeacht hoe het functioneert.

Als een apparaat defect raakt, kopen Nederlanders liever een nieuw apparaat dan dat ze het oude laten repareren, zo blijkt uit onderzoek. Vooral de jongste en oudste Nederlanders kiezen hiervoor; van de 65-plussers gaat slechts twaalf procent op zoek naar reparatiemogelijkheden, van de mensen tot 25 jaar nog maar zes procent⁶. Zo lang mogelijk gebruiken is voor veel consumenten of bedrijven van ondergeschikt belang. Om verantwoorde gebruiksduurverlening en hergebruik te bevorderen, is een mentaliteitsverandering bij de gebruiker nodig.

4. IS NA VERLENGD GEBRUIK EEN OPTIMALE RECYCLING VERZEKERD?

Als apparaten uiteindelijk worden afgedankt en volgens de regels gescheiden worden ingeleverd, dan brengen zij in Nederland een hoog recyclingresultaat op. 85 Procent van de materialen wordt teruggewonnen en nog eens twaalf procent wordt gebruikt voor energie-opwekking⁷. Aan verdere optimalisering van de recycling wordt gewerkt, door verhoging van de materiaal terugwinning en aanpak van omzeiling van het inzamelsysteem.

Bij export van apparaten voor hergebruik buiten de Europese Unie is verantwoorde recycling niet verzekerd. In landen als Ghana of China worden afgedankte apparaten verwerkt met grote schade voor het milieu en voor de gezondheid van de mensen die in deze informele recyclingindustrie werken. Op deze manier leidt verlenging van gebruik alsnog tot milieubelasting. Alle reden om de export van gebruikte elektronica alleen onder de strengste eisen toe te laten.

⁶ Bron: AfvalOnline 24 maart 2016

⁷ Bron: Nationaal (W)EEE Register

Over Vereniging NVMP

Vereniging NVMP is in 1999 opgericht en vertegenwoordigt 1.500 producenten en importeurs van elektrische apparaten en energiezuinige verlichting in Nederland. NVMP zet zich namens hen in voor het inzamelen en hoogwaardig recyclen van afgedankte elektr(on)ische apparatuur en energiebesparende lampen ('e-waste'). Zij streeft ernaar meer materialen te herwinnen voor gebruik in nieuwe producten en om te vermijden dat toxische materialen in het milieu terechtkomen. De uitvoering van inzameling en recycling is ondergebracht bij Wecycle die, net als Vereniging NVMP, geen winstoogmerk heeft.

Voor meer informatie

Eva Gobits, bestuurssecretaris Vereniging NVMP

Telefoon: 079 - 7600 621

E-mail: eva.gobits@nvmp.nl

www.nvmp.nl

